

Dino Pešut

OČETOV SINKO

prevedla
Dijana Matković

*Za mojega očeta,
ki je bil ves čas pisanja romana
na srečo
živ in zdrav.
In za vse najine poskuse.
Rad te ima tvoj sin.*

1.

Novico, da je moj oče hudo bolan, sprejemem skoraj ravnodušno. Rahlo me iritira, kot delo na cesti, novica o starem sosedu, ki je končno umrl, ali govorica o disfunkcionalnem prijateljskem paru, ki vendarle pričakuje otroka. Opažam vse večji razkorak, razdor med tistim, kar bi moral čutiti, in tistim, kar čutim. Ali, natančneje, ne čutim. Poklical me je zgolj na kratko, ne bo me preveč motil.

– V službi sem, prekinem zvezo.

Pred mano je ravnodušno preddverje hotela. Prijetno je klimatizirano. Neki zelo beli nogi se prekrížata. Zamížim. Vdahnem mešanico vonja po dezinfekcijskem sredstvu in pečenem mesu.

Novica, da je moj oče hudo bolan, se me dotakne iz napačnih razlogov. Začutim nejevoljo, na meji pubertete, kot bi imel uničene načrte za konec tedna. Z nejevoljo pride tudi nelagodje. Kujam se zaradi očetove potencialno terminalne bolezni.

Življenje sem si uredil nenavadno preprosto, ker je bilo nekoč zaradi potreb in problemov ljudi v mojem krogu zelo zapleteno in kaotično. Vse sem naredil, da mi ne bi bilo treba delati tistega, česar nočem – razen svoje službe. Ne sijem v potencialu, ne vibriram v pozitivni energiji in pridržujem si pravico, da me služba, ki jo opravljam, ne izpolnjuje. Ne maram si lagati.

Očetova bolezen mi povzroča nelagodje, ker se bom moral z njim pogovarjati, tega pa nočem. Nekajkrat sva poskušala, se poskušala družiti in se malo bolje spoznati, a nama ni uspelo. Kot bi se odločila, da je bolje enkrat na mesec govoriti o vremenu in o tem, kako je država v kurcu. Včasih sem mu dopustil sklep, da je moja zaposlitev, kljub mojim diplomam, jasen znak, da na Hrvaškem za mlade ljudi ni upanja. Delam na recepciji nekega okeja hotela, ker sem doštudiral primerjalno književnost in angleščino. To sem študiral, ker kot mali pretenciozni gejevski fantič nisem imel drugih talentov in zanimanj. Sčasoma sem ugotovil, da nikoli ne bom dobil službe v kulturnem sektorju, saj je to edini prostor, kjer je nepotizem še za levico blagodejen in nujen. Primanjkljaj privilegijev je treba nadoknaditi z neverjetnim talentom, ki ga jaz nimam. Konec koncev, ljudi imam raje od konceptov. Delo ni zahtevno, pogosto je nadležno, mojo radovednost pa vendarle ohranja pri življenju. Posebej rad delam zvečer in parčkam, kdo se s kom poriva. Ponoči mi uspe veliko brati. Skrivoma pišem poezijo. Moj drobnopisni opus je skrit v črni mapi, na kateri piše *Hotel Zbogom*. Nad svojo službo se ne pritožujem. Tudi nad svojim življenjem se zelo redko pritožujem.

Vendarle, ob novici, da je moj oče hudo bolan, začutim potrebo po smiljenju samemu sebi.

2.

– To bomo zdaj razfukal, naj gre vse v kurac. Veš, v življenju je treba uživati. Treba je bit srečen. Vse drugo naj gre v kurac, razumeš? To je moj nauk. Treba se je zajebavat, vse je treba poslat v kurac. Jaz sem vse skup poslal v kurac. Ne bom menda zdaj jokal in razmišljal, kaj bi lahko naredil pa česa nisem pa kaj je blo in vse to sranje. Me razumeš? Ne morem jaz tako. Poslal sem to v kurac, in kaj? Kaj zdaj? Pa tud če umrem, v kurac. Nisem imel tako slabga življenja. Tebe mam. In ko vidim tebe, vem, da v življenju nisem zafukal kompletno vsega. To vem. Vidim, da si zrasedel v fajno osebo, priden si. Jebiga, država je, kakršna je, in maš službo, ki jo maš, čeprav, kurac, nobena služba ni idealna. Služba je zmeri kurac. Ampak lepo zaslužiš, kurac, pa si ustvariš eno dobro, lepo življenje. Ni treba, da maš velik pa kaj jaz vem koga kurca palca. Dost je, da maš svoje stanovanje. Dans mi je še pa še žal, da nama ni zneslo kupiti stanovanja zate. Zdaj je šlo po vodi. Ampak jebiga, v življenju se ti reči nekako tko postavijo, da pol ne gre, kurac. To je bila najina prioriteta. Tebe spravit pod streho. Da veva, da maš zmeraj kam it. Ampak dobro, kurc, ko umrem, bo vse to moje itak tvoje. Al pa prodaj, če umrem, pa si nekaj kup. Vzemi kredit, razumeš? Me poslušáš? Si v redu? Meni je najbolj važno, da si ti v redu. To mi

je najbolj važno. Ko slišim, da si srečen in da ti gre vse po planu. Žal mi je, ker ne pišeš. Lepo si pisal. Jaz se na ta jajca ne spoznam, ampak to je bilo lepo. Mislim, da bi moral spet pisat. Potem lahko magari pucaš ulice, ker maš neki svojga. Treba je met nekaj svojga, ker gre vse v kurac. Vse. Prijatelji grejo v kurac, države, politiki, šole ... Vse gre v kurac. Razen tistega, kar je tvoje. Mislim, zakoni grejo isto v kurac, in otroci morajo enkrat stran. Vidiš, ti si šel. Važno je met neki, kar je samo tvoje in te bo rešilo, ko bo sranje. Jaz ne vem, kaj je samo moje. Ne vem. Ti nisi več moj. Odrasel človek si, pizda. Pameten si, končal si uni tvoj faks, magistriral. Jaz se nisem učil. Ni se mi dalo. Ampak sem imel neko v redu življenje, lepo življenje. Res sem. Glej, ne bom te več gnjavil. Ti maš svoje delo. Ampak jebenti boga, daj kdaj poklič. Ne bom te gnjavil. Res ni razloga, da jaz kličem tebe in sprašujem, če si jedel, če si sral, če si fukal. To mene ne briga. Saj si odrasel, ampak daj, poklič. Ali pa pri-di, se bova zajebavala. Lahko tud kam greva. Ne vem. Boš videl, kako boš z delom. Jaz bom zdaj doma. In se lahko midva zajebavava. Grem zdaj. Pa, hočem reč, javi se. To mislim. Tu pa tam. Evo, ti pošiljam lupčke. Velik lupčkov.

In prekine. Logoreja se je pojavila nedavno, po letih tišine. Ta slap besed, strah, da bo slišal mojo ravnodušnost. In spoznanje, da molčim kot on. Zdaj poplava besed naplavlja klic vse do prekinitve. Niti vdihniti več ne utegne. Odgovarja na lastna vprašanja, kot bi se bal, da bom, če se za hip ustavi, vprašal *Kdo je to?* Čutim njegov strah.

Moje oče ne pozna nikogar, kot sem jaz. Prepričan sem, da sem edini homoseksualec, ki ga je spoznal. Gotovo edini, ki živi avtirano. Nikogar ne pozna, ki piše ali je pisal. Pozna nekaj profesorice angleškega jezika, ker je hodil na brezplačne tečaje. Govori tri tuje jezike. Šepavo, a samozavestno. Počasi, a precizno. Moj oče pred mano ni poznal ljudi, ki gledajo predolge filme in hodijo na otvoritve razstav. Nikoli se ni družil z moškim, ki se je razglasil za feminista. Ni vedel, da obstajajo fantje, ki nočejo voziti avta. Moj oče nima prijateljev, ki so cinični, ki zavijajo z očmi in cvilijo, kot sem to med puberteto počel jaz. Moj oče ni poznal ljudi, ki se pred svetom branijo z branjem. In ni vedel, da se lahko fantje tako zlahka zblížajo s puncami. Zaradi teh reči me ni nikoli obsodil. To sem moral, kot vse drugo v najinem odnosu, domnevati. Mojemu očetu je vedno zmanjkovalo besed. Moja starša sta se redko pogovarjala. Mama se je z njim navadno pogovarjala preko mene.

– *Povej mi, da sva kot tujca v isti hiši*, je govorila kot v kaki telenoveli. Potem je jokala. Šele kasneje sem izvedel, da naj solze ne bi imele vonja po vodki.

3.

Kavo pijem v predragem lokalu v mestnem središču. Kava je kislá, majhna in vedno napačne temperature. Kava je *fair trade*, čeprav se pogosto vprašam, če ta pojem zares razumem. Dražjo kavo sem pričel piti, ko sem pred skoraj dvema letoma nehal kaditi. Pa zato, ker mi je natakár luštkan. Odrekel sem se svoji zadnji šibkosti, užítku, da lahko za tri kune preveč gledam nekega zelo verjetno strejt natakárja. Vedno pobegnem, preden pride do priložnosti za pogovor. Zdaj pijem kavo in premišljujem o očetovi bolezni. Moral bi ga poklicati in reči, da bo vse okej. Samo to. S to povsem majhno lažjo, uteho, še malo odlašam. Med nama z očetom je vedno stala mama, njena žalost in njena samota. To sem dognal na psihoterapiji, kolikor sem tja sploh hodil. In četudi sem se uspel od nje ločiti, je oče vedno ostal nekaj korakov predaleč, vedno kot iz sladkorja, občutljiv, zaprt, vedno na robu solz, iz stekla in ledu. Z očetom se nisva nikoli skregala. Ni me naučil, kako po uriniranju otresti kurac. Ne vem, kakšen je bil dekliški priimek njegove matere. Ne vem, kakšna sta bila njegova dedek in babica. Nikoli nisem spoznal njegovega očeta. Ne vem, s koliko ženskami je spal. Ne vem, če je imel sploh katero od njih rad. Ali pa je imel vendarle rad mojo mater, svojo ženo. Bolje poznam zakon svojih staršev kot svojega

očeta. Starševsko delo je delegiral mami, ona pa meni. Sva dva odrasla moška, ki si delita dobršen del DNK-ja, ki se nista imela nikoli priložnosti spoznati in ki sta drug drugega strašila.

Očetove telefonske številke ne vem na pamet. Spomini nanj delujejo oddaljeno, razmetano. Obupano brskam po njih, da bi umetno izzval občutek pogrešanja, čustvo, s katerim bi ga lahko poklical. Skoraj nikoli ga ni bilo. Če pa je že bil z nama, je ostal točno toliko časa, da je zadovoljil minimum, trajanje enega kosila ali dela serije pred spanjem. Bil je tu za ustvarjanje nelagodne tišine po vprašanju *Kaj res nimaš kaj povedat?* Ko sem bil manjši, sem mislil, da se je moj oče skrivil v bel stacionarni telefon, skozi katerega me je opozarjal, da je mama občutljiva in naj bom do nje dober. Tega nisem mogel razumeti, ker mi je govorila, da jo samo jaz razumem in da je živa samo zaradi moje ljubezni. Ves čas je ponavljala, da je zaradi njega nesrečna. Takrat nisem mogel vedeti, da so lahko ljudje nesrečni brez razloga. To bom izvedel desetletja kasneje. Vzgojila sta me dva prestrašena otroka.

Moj oče se je pričel zadnjih nekaj let javljati bolj redno. Na mojem telefonu se je vse pogosteje odtisnil sramežljiv zgrešen klic. Sprva sem se pretvarjal, da tega ne opažam, potem pa to upravičil z njegovim staranjem. Vsak tak klic je povzročil majhen občutek slabe vesti. Ista slaba vest, kot jo čutim sedaj, ker ga ne morem poklicati in vprašati, kako je. Sem slab sin slabega očeta.

Tanka roka z izoblikovanim bicepsom prekine moj tok misli in z mize vzame skodelico.

Preplavi me občutje osamljenosti.

– Tole jez častin. Kaj si se tu zàpru ku Ikein katalog,
rečeš.

Moje življenje je presenetljivo samotno in nenavadno izpolnjeno za moja leta. Večina mojih prijateljev se je iz Hrvaške odselila. Veliko mojih gejevskih znancev je z načrtovanjem selitve pričelo po tistem homofobnem referendumu. Zdaj so raztreseni po velikih ekonomskih centrih moči, odlično služijo, kupujejo stanovanja in jadrajo po deset dni skupaj. Hipsterji, geji in strejt, so se pričeli ob koncu recesije redčiti in povečini gravitirati proti Berlinu. Meni je v Berlinu uspelo živeti pol leta. Po šestih mesecih sem dojel, da mi je povsem vseeno, kje bom reven in nesrečen. Odločil sem se, da bom to v Zagrebu, kjer je bilo moji frustraciji vsekakor bolj udobno, razdalje so manjše, najemnine cenejše, jezik hrvaški. Dojel sem, da je odraščanje predvsem razredno vprašanje. Odrastejo tisti, ki morajo. Moji prijatelji so še vedno razigrani dečki in deklice, uporniki na igrišču tistih izgubljenih otrok, katerih starši ob ugovarjanju naposled plačajo mesečno najemnino. Nehal sem biti ljubosumen. Moja samostojnost ima ceno in zahteva kompromis, a je moja. Ni družinskega bogastva, ki bi ga bilo treba akumulirati, ni oporoke, s katero bi se me dalo izsiljevati.

Živim v garsonjeri v središču mesta. Vlage skoraj ne zaznaš. Stanovanje je še vedno pod ceno. Moja

najemodajalka je zelo stara. Gospa Slavica je babica moje znanke Iris. Suhljata zagrebška gospa s klobukom potrka na vrata. Vsakič se ji rdečilo čisto malo razmaže po zobeh. Z njo v sobo vstopi vonj po mošusu. Ko pride po najemnino, gospo Slavico inštruiram angleščino. Prevajava pismo za njeno pravnukinjo. Gospa Slavica navdušeno ponavlja besede *cat, cute, come, Copenhagen*. Zdaj zna začetek napisati sama: *My dear little*, potem pa vstavi kak samostalnik, navadno žival. Njena vnukinja Iris je moderna evropska ženska, njen mož je Nemec, živita pa na Danskem. Otrok je torej že leta bombardiran s štirimi jeziki: hrvaškim, angleškim, nemškim in danskim. Vsak jezik mora biti povezan z osebo. V življenju male Rain so samo tri pomembne osebe: mami, oči in učiteljica. Rain je bila zmedena, vsakomur je odgovarjala v svojem jeziku, potem pa je postala zafrustrirana in obmolnila. Moderna starša sta morala en jezik odstraniti. Odločila sta se za hrvaščino, ker zdaj tako ali tako vsi govorijo angleško, razen dobro situirane in žilave prababice, gospe Slavice. Ko končava pismo, pije kavo in gledava skozi okno. Poletje je. Čuti se vonj urina, od mačk in turistov.

– To je samsko stanovanje. Tuki se ljudje hitro zaljubijo. Jaz sem bila tuki mogoče, ah, niti en let, ko sem se zaljubila. Tako se boš tud ti. Tako se boš tud ti. Ah, veš, kaj vse bi dala, da bi bila peder? Nikol se ne bi poročila. Samo zaljubljala bi se. Ta zakon, tako smo moral, ne? Pa greš v to, ko se zaljubiš, prec, da se ne zafrkneš. Ah, ko bi bila takrat peder. Pa da bi bil svet,

kot je zdaj. Nikol se ne bi poročila. Samo zaljubljala bi se. Sam, kaj zdaj, sej to delam na stara leta.

Gospa Slavica je zapeljivka doma starejših. Nihče ji ni privlačen. Toda ne postaja mlajša, zato ni izbirčna. Še vedno bi se hecala, s tem pa misli porivala.

Slavica gre ob 11.15. Ker je bila učiteljica, ima notranjo uro naravnano na 45 minut, in že hiti dalje. Vročina je ne skrbi. Za sabo pušča vonj Chanela št. 5, ki se vpija v težke stare omare, mizo, vrata. Stanovanje je včasih videti kot drevo.

Uvijek kad ostanem sam se zasliši na radiu. V roke vzamem knjižico z Audenovo ljubezensko poezijo. Spijem požirek mrzle kave. In grem na glas brat ob odprto okno. Vaja proti cinizmu.

5.

Tišina. In srebanje juhe. Tumor je kot bomba pod mizo, za katero vsi vemo. Torej, žanr je triler, čeprav ga doživljamo kot grozljivko.

Jez je popustil pod navalom krivde. Šel sem ga obiskat. Zdaj bodo moje sobote, moj edini prost dan, videti tako. Šel bom z vlakom in gledal očeta, kako propada. Pretakal krivdo v sram, ker ne trpim bolj. Obžaloval, ker nisva imela drugačnega odnosa, takšnega, v katerem bi bil on prisoten in bi se jaz trudil, da je bolj prisoten. Ob sobotah se bo zbujala moja paranoja, da mu postajam podoben. Ob sobotah se bom pogajal s svojo krivdo, koliko svojega življenja moram zadušiti, da bi bil priča očetovemu razpadanju. Ob sobotah bova imela tekmovanja v očitaniu. Ob sobotah bom sestavljal popis vsega, kar je moj oče storil zame, pri čemer bova oba zanemarila, da je očetovstvo tudi zakonska obveza.

Moj oče gleda v juho, da mu ni treba vame. Srebanje juhe.

Ko sem bil majhen, se je kosilo pogosto končalo, kadar je pričela mama jokati. Umikala se je v drugo sobo. Pogosto sem šel za njo, in četudi nisem vedel, zakaj, sem bil na svojega očeta jezen.

Mamica. Potem me je objela. In neredko rekla *Ko bi se vsaj ločila.* Ali, *On me ne razume.* Objel sem jo.

Ne jokaj, mamica. Ne jokaj. In zdaj ta objem, tolažba, stoji med nama z očetom. To mu zamerim. On je svojo ženo lahko izbral, jaz pa svoje matere nisem. Ni ga mučilo, da tam, kjer bi moral stati odrasel človek, ki bi prevzel odgovornost za svoje vedenje, stoji petletni deček, s katerim čustveno manipulirajo. Njegovo delo se je, kar se tega tiče, končalo z orgazmom. Midva lahko takole ure molčiva. Srebanje juhe. Molk lahko razbije samo neko obče mesto, naraščajoči fašizem ali skorumpiranost politične elite. Toda že mesece ni bilo kakšnega škandala, s pomočjo katerega bi lahko nadoknadila primanjkljaj intimne med nama. Zato srebanje juhe. Praskanje žlice po dnu krožnika, zvočna kulisa obupa.

Med nama je ledena plošča.

Moja pozornost se sprehodi po socialistični razporeditvi stanovanja. Zidovi so prazni, brez slik, tega izkaza dobrega okusa. Sediva za mizo v kotu kuhinje. Zavesa se ziba na prepihu. Nobeden od naju se ga ne boji. Osrednji del sobe je televizija, ki je vedno prižgana. In zdaj obraz zabuhlega politika spremlja našino dramo. Okoli televizorja so naslonjači, zofe, set za sedenje je veliko večji od števila stanovalcev. Okoli televizije so fotografije, majhna razstava mojega otroštva. Ena z mamom ob vozičku. Voziček in njena jakna sta enake barve. V enem od tistih okvirjev za tri fotografije smo ona, potem nič, pa jaz. Kot bi naju razdvajala praznina. Težko je najti fotografijo, na kateri sva z očetom znotraj istega okvirja, kadra, dovolj dolgo, da bi to zabeležil fotoaparatus. Pogled se mi ustavi na neki novi fotografiji, mali čustveni pasti. Črno-bela

fotografija mojega očeta z mano v naročju. Jaz sem dojenček. Fotografija je bila posneta na dan, ko sva z mamo prišla iz bolnice. Poznam to zgodbo, anekdoto. V stanovanju je čakal lokalni profesionalni fotograf. Moj oče je na sredini, mojih let. Otroka drži nenaravno, kot bi se skušal od njega umakniti. Na obrazu ima razpotegnjen neprepričljiv nasmešek, nevtralen in negotov. Roke, ki držijo otroka, se zdijo kot od koga drugega. Videti je, kot da trup, glava, roke in otrok ne sodijo k isti koordinaciji, isti nalogi telesa. Je to edina fotografija mojega očeta in mene? Nikoli prej je nisem videl. Resda je tudi nisem iskal. Moj oče in jaz, na samem začetku. In zdaj, najverjetneje, na samem koncu najinega odnosa. Na fotografiji je oče, ki svojega sina daje kot žrtev svojemu zakonu, z njim trguje za osebno svobodo, postavlja ga na mesto partnerske odgovornosti. Vidim mladega moškega, ki se mu telo upogiba v lok, ko sprejme otroka, mu telo dela refleks umika. Vidim moškega, ki se otroka boji, boji se, da ga bo zjebal, kot je morda on zjeban, in v strahu pred obveznostmi, ki jih ta otrok prinaša s seboj. Morda pa vse to projiciram, mu pripisujem. Morda je bil res srečen, prepričan, da se zanj pričinja novo življenje. Ni še bilo vojne, prihodnost se je zdela odprta, še se je dalo slepiti.

Prvič v življenju se prepoznam v svojem očetu. V njegovem obrazu, nasmehu, strahu in izmikanju.

Moj dolgoletni, zdaj tudi že bivši *fuck buddy* ima petdeset let plus. Fukala sva redko, a konkretno. Brez pretiranih akrobacij. Zato ne morem reči, da ga pogrešam. Že leta se poznavata, natančneje osem. In ves ta čas veva, da je ljubezen med nama nemogoča. Zato sva delala s tem, kar sva imela, fenomenalna večerja in nespektakularen seks, bolj formalna gesta kot izraz strasti. Goran je uspešen odvetnik, zbiralec umetnin in stanovanj. Odkar ga poznam, je njegovo telo vsako leto malo mehkejše, bolj zaobljeno, na ramah mu pričenjajo rasti dlake. Vsako leto malo bolj dvigne roke nad naplavinami let. Goran se vsako leto znajde še globlje v nostalgiji, v žalovanju nad življenjem, ki ga ni nikoli imel. Morda je šlo zanj vse narobe že od samega začetka. Rojen je v malomeščanski družini, provincialni eliti, kakršno lahko ustvari samo Zagreb. Odraščal je v družini, kjer obstajata samo dva faksa, pravo in medicina. Če je otrok ustvarjal, bo postal odvetnik. Če pa je preveč ustvarjal, ga bodo poslali za duhovnika. Goran je morda umetnik. Na to kažejo usklajenost kravat in srajc in nogavic. Zaslužil je silen denar. Kot vsak dober odvetnik se uresničuje skozi nadure. Nikoli se ni ločil od staršev, nikoli prerezal popkovine, zanke, in izgovoril očitnega. Besede peder, gej, homoseksualec niso nikoli prodrle v salon

hiše na Tuškancu. Za soočanje z resnico v hiši, ki skriva tudi ustaše in kake pobite Žide, nekaj samomarov, nasilnežev in nosečih služabnic, ni imel poguma. Nadaljeval je s svojim družinskim in razrednim prekletstvom izogibanja očitni resnici. Nostalgija počasi vlaži zidove, čevlje, spodnje perilo, egipčanski bombaž in fotografije s potovanj. Goran bi si lahko privoščil svobodo, a si ni upal. Moški v tako veliki omari imajo zares zožen izbor možnih partnerjev. Izbirati mora moške, ki se, kot ljubimke, uresničujejo v skrivnosti in sramu. Goran je izjemen sogovornik, luciden ekscentrik in sijajen kuhar. Ni dober ljubimec. Idealen material za zakon z nekom, ki se mu *daddy issue* preliva iz seksualnega fetiša na področje razrednega. Goran je ljubosumen na moje življenje in bi se odpovedal vsem stanovanjem in dobremu delu umetnin, če bi lahko v mojem svetu živel en vikend, teden. Rad bi videl, da mu ne bi bilo treba odpotovati v kako drugo mesto in za občutek svobode plačati v turističnem paketu. Rad bi se spustil do mesta, šel plesat v treš gejevski bar ali odpeljal fanta na opero z materjo. Goran misli, da sem preveč puščoben, negativen, ciničen in nehvaležen. Goran je edina oseba, ki ji dovolim brati svojo poezijo. Navadno se vrne z zapiski, najde kako boljšo besedo, malo inverzijo, močnejšo rimo. Vedno najde način, kako subjekt samo še malo bolj skriti, poželenje samo malo bolj odkriti, humor izvleči na površje. Ne daje vrednostnih sodb, ne govori o kvaliteti ali na katero *potovanje ga je to odpeljalo*. Odpre za moje brbončice preveč kvalitetno buteljko vina. Nekdo pozvoni pri vratih.

– Želim ti predstaviti svojega *partnerja*, reče Goran. V stanovanje vstopi vzhičen twink. Antun, dvajsetletni študent primerjalne književnosti in umetnostne zgodovine, čeprav bo morda skenslal umetnostno zgodovino, ker je tako zastarela in to ni to, nekak je ne čut, ampak je skoraj že pri koncu, zato jo bo morda vseeno končal, potem pa za magisterij vpisal kaj drugega, verjetno film, eksperimentalni film. Pogosto si moški, kot je Goran, v teh letih in tej krizi, strejt ali gej, skušajo povrniti čas in izbrati partnerja/ico, ki simbolizira točko v njihovem življenju, kjer so se zatakneli, ko so jim zahteve posesivne mame, razreda, družinskega posla prevzele življenje. V Goranovem primeru je bilo to od samega začetka. Antun ni videti niti dan starejši od šestnajstletnika. Sede predme, spi-je požirek mojega vina in me prime za roko. Prestrašim se, da je to nekakšna past za trojčka.

– Goran mi je dal za prebrat tvoje pesmi. V bistvu mi jih ni dal, ampak sem jih našel in prebral. Nisem mogel nehat. Tako čudovito je. Česa takega še nisem videl. In res me ... Ne vem. Jaz sovražim poezijo, jaz to nič ne razumem. Ampak me je ... Ne vem. Mislim, da mora to videt več ljudi. Ne vem čist.

Srce mi razbija, slina se suši. Sramota duši, ovija.

– Ne, resno. Mislim, da mora to prebrat več ljudi.

– Men to ni jasn. Res mi ni jasn. Kako jih je našel. To si ti dobil ...

– Ne tež! me opomni Goran.

– Jaz sem na *intershipu* na Frakturi ... Zadolžili so me za iskanje novih glasov ... Nova generacija pa to. Razpisali smo natečaj za nove glasove. To je zdaj res

in, mislim, po svetu. Pri nas še ne. Ampak moramo vas najti. Mislim, da bi se moral javit. Res. Oprosti, ker sem bral ... Ampak to je tako lepo. In kot gej –

Sram ima okus želodčne kisline. Vsaka družina je invazivna, celo tista izbrana.

Fuck. Threesome, kakršnega nisem pričakoval. Oba me bosta nategnila v zdravo pamet in končala naravnost v moj razfukani ego.

Pošto dobivam tako redko, da me sploh ni zaskrbelo, ko sem izgubil ključ od nabiralnika. Občasne reklame nekako s prstom zrinem ven. Toda danes je v njem lepa kuverta. Na silo jo izvlečem, pri čemer jo malce pomečkam in poškodujem. Vabilo na poroko. *Fuck*. Nimam denarja za popolne gejevske poroke. Zapodim se v svojo jazbino, romantično ime za klet. Vzajem telefon, s prstom grem po ozaljšani tipografiji. Kličem Zojo, svojo najboljšo prijateljico.

Zoja je rodila pred kakim letom. Otrok je bil spočet kot večina nas. Odnos je bil v krizi in namesto konca, samote in samostojnosti, soočanja je prišel otrok. Deček, ki zdaj vpija vse nervoze tega nestabilnega para. Zoji starševstvo seveda ni pogodu, povzroča ji paranojo in občutek globokega brezupa. Nosečnost jo je za trenutek umirila, potem pa se je tesnoba vrnila. Otrok je občutek večnosti. Jaz sem ji pravočasno rekel, da mislim, da je to neumnost in da se mi ne ljubi več gledati njene nesreče. Potem se je najin odnos malo ohladil. Zdaj se spet srečujeva, od nedavnega občasno. Tamal mi je ljubek, rad me ima, ampak pred njim mi je neprijetno, ker sem tako strastno zagovarjal njegovo abortiranje.

Zojino in moje prijateljstvo temelji na obrekovanju, komentiranju in omalovaževanju, ciničnem sikanju in

posmehovanju ljudem, s katerimi sva se nekoč družila. Besede kapljajo, namakajo najin pogovor, da nama le ne bi bilo treba ničesar reči, priznati, govoriti o svojih občutkih. Najino prijateljstvo je eno veliko izogibanje, menjavanje teme. Zato je tako zlahka počilo, ko je bila izgovorjena povsem preprosta resnica. Zato se o naju več ne pogovarjava. Vedno in samo o drugih ljudeh.

Janko je najin prijatelj, ki zdaj živi v Londonu, kjer je nekako postal uspešen in še bogatejši. Od našega prijateljstva je ostala relativno aktivna skupina na Viberju, kamor si občasno pošiljamo kake šale, meme ali selfije. Janko, Zoja in jaz smo bili nerazdružljivi, vedno trojica. Prvi dve leti faksa smo preživeli v čakanju na Janka, da se avtira. V tem času mu je uspelo izgubiti nedolžnost z Zojo. Ko se je avtiral, se je Zoja razglasila za kraljico pedrov. Po mamini nesreči sta mi plačala psihoterapijo. Njuni starši so namestili postelje v svoje prazne sobe, ko smo sklenili, da je bolje, da nisem sam. Vedno smo bili trojica, na vsakem partiju, potovanju, izpitnem roku. Ekstazi, gram spida in skrivnosti smo si delili na tri dele. To je bila urbana družina, kakršno smo iskali. Zoja je našla brata, ki nista skina. Janko se je za hip osvobodil pričakovanj svojih skoraj aristokratskih staršev, jaz pa sem dobil dostop do Zagreba, novega mesta.

Potem so neki večer Janka totalno razbili, ker se je na cesti poljubljal z nekim fantom. Fant je pobegnil. Janku so zlomili nos, sprednji zob in dve rebri. Med nami je zavladalo nelagodje. V naš hipsterski svet se je prebila stvarnost. Zoja ni nikoli priznala, kako se

je prestrašila. Jaz nisem nikoli priznal, kako strah me je postalo. Vsaka manjšina hodi po ulici in ve, da obstaja možnost, da bo umrla. V določenih obdobjih manjša ali večja. V določenih mestih manjša ali večja. Janko je okrevail. Toda odločil se je, da gre. In rekel je: Vidva se še naprej slepita. Ampak tuki ni možnosti zame, za nas. Tud vidva se bosta en dan zbudila in doajela, da sta pristala na kompromise, na manj. Vsak dan vse manj. Ja. Tako bo. Vsak dan vse manj upanja in vse več dreka.

Tako je govorila njegova frustracija, ampak tudi privilegij. Dejstvo je, da si je lahko privoščil življenje in nadaljevanje študija v Londonu. Za naju z Zojo to ni bilo možno. On pa ni mogel dojeti, da to niso kompromisi, ampak življenjske omejitve. Njegovim staršem je bila tako ali tako ljubša misel, da je njihov sin gej nekje v tujini, da jima s širšo družino o tem ni treba več govoriti. Ni bilo dvoma, da bo Janko uspel, postal *consultant* ali kaj podobnega z angleškim nazivom, našel prelepega zaročenca, prav tako Hrvata na begu pred *barbarizmom*, in čudovito opremil njuno prvo skupno nepremičnino. Kadar prebere kako novico v časopisu, zaskrbljeno kliče in sprašuje, kaj se to na Hrvaškem dogaja in kdaj se misliva zbuditi. Običajno pride poleti in potem morava poslušati, kako grozna je Hrvaška, kot da ne Zoja ne jaz ne veva za korupcijo, šovinizem, sovraštvo, brezposelnost, krhek demokratični sistem in kulturno korozijo, kot da je ne bi živela. Takoj zatem morava poslušati, kako je Hrvaška čudovita in kje vse sta z zaročencem jedla.

Zdaj se Janko ženi, moži. Z Zojo sva se na Jankovo popolno gejevsko poroko mentalno pripravljala, še preden je bilo to sploh zakonsko možno.

Ne Zoja ne jaz se ne smeva preveč posmehovati. Ona, ker je dobila otroka. Jaz, ker se tako bojim odnosov, da mi je drugi dejt že triger za napad panike.

Toda rada bi se posmehovala. Namesto tega sprašujeva drug drugega, ali imava dovolj denarja za darilo in, če si bo tega zaželel, fantovščino. Zoja premišljuje, kateri honorar bi lahko kmalu prišel, jaz preverim svoje skromne prihranke. Otrok vrešči v drugem zvočnem planu.

Nisem si tako predstavljal odraslosti, zrelosti.

Moral bi se stuširati, morda drkati. V ogledalu gledam svoje telo. Telovaditi bi moral začeti. Genetika je pričela delovati. Gledam gube, ki se zarežejo, ko se zasmejim, dokaz, da nisem bil vedno tako v kurcu, da sem imel smisel za humor. Ne vem, kdaj sem obupal, kdaj je moj svet prevzela frustracija. Morda ko so Janka pretepli in ko so se začeli še drugi seliti. Nenadoma je imel vsak načrt za svoje življenje, razen mene. Kot bi vsi moji prijatelji sledili svojim sanjam. Nekateri postati uspešni umetniki, drugi spati s pet tisoč prelepimi tipi, tretji nehati se bati za svoje življenje, Zoja končati agonijo odraslega življenja. V enem letu se je zdelo, da so vsi, ki jih poznam, začeli uresničevati svoje potenciale, dekodirati sporočila velikega veselja, razen mene. Le meni se je prihodnost zdelala kot beli šum. Kot da je od mojih dvajsetih ostala reka možnih življenj, ki sem jih opustil, nad katerimi sem obupal ali na katera sem zamudil. Stojim nag in odlašam, tako s tuširanjem kot z drkanjem. Samo gledam se v ogledalu, moje telo je samo še en neuresničen potencial. Tako je bilo vedno. Len sem, brez delovnih navad, z nizko samozavestjo, nezanesljiv in pesimističen. Na koncu se je pokazalo, da so imeli vsi prav, moj foter, Janko, naši profesorji. Svet je nenadoma postal učinkovit. Vsak je postal gospodar svoje usode.

V kriznem svetu je vsak postal svoj mali biznis, hram in zabaviščni park. Naenkrat se je pričelo s posvetovanji z mojstri tarota in astrologi, guruji in učitelji, osebnimi številkami in numerologijo, avtogenimi treningi, uporabljati se je začelo minerale in kristale, neredko napolnjene z *energijo*, brati iz dvaindvajsetih prejšnjih življenj, piti spirulino in kurkumo pa črno kumino, navaden čik je zamenjala bolj zdrava, tehnološko naprednejša e-cigareta, naenkrat se je mikrodoziralo z LSD-jem in makrodoziralo z vsem drugim, pijače so postale goste in zelene, sadeži gnili in kruh napolnjen z oreščki, dopust se je koristil za detoks, vse se je očistilo negativne energije, prostori in misli, še posebej pa ljudje. Le jaz ne. Ostal sem energetsko zablokiran, vibriram na najnižji frekvenci, nisem izkoristil moči sedanjega trenutka, ostal sem brez jasnih ciljev, brez dnevnih afirmacij. Bil pa sem tudi prereven za vse to, tečaje, delavnice, terapije, Berline, Londone in druge, bolj praktične magisterije. Tega svojim prijateljem nisem mogel razložiti. Prihodnost je potencial, ki je različno odprt za različne razrede. Zdaj strah, debelost, cinizem, frustracija, pesimizem pripadajo revnim. Poskusil sem in nisem uspel. Usoda je ekonomska enota. Neuspeh je za revne krivda, za bogate pa priložnost za motivacijski post na družbenih omrežjih.

Kopalnico preplavita frustracija in rahel obup. V roki mehka polerekcija. V ogledalu podoba mojega očeta. Z leti se njegov obraz vse bolj razliva po mojih licih, kot duh. Imel je prav. Postal sem vse tisto, pred čemer me je svaril. Ljudem, kot smo mi, se reči ne

zgodijo, ne uspevajo. Mi nimamo nikogar, ki bi nam pomagal. Vse moramo sami. In kot takšni imamo svoj limit, zgornjo mejo. Tako mi je rekel, ko sem se vpisal na fakulteto. Rekel mi je, da Hrvaška ni država zame, da je Hrvaška okrutna in žolčna, in rekel je, da so ljudje tukaj žejni krvi. In rekel mi je, naj grem. Toda ostal sem v državi, kjer bi me majhna izmenjava nežnosti v javnosti lahko stala ključnice, zloma lobanje ali smrti. Imel je prav. Postal sem vsako od opozoril svojega očeta. Postal sem vse tisto, ob čemer sem zavijal z očmi, kar sem preslišal in leta ignoriral.

Sam samcat, neambiciozen, nerealiziran in ciničen peder.

Pomirjam se s slabotnim orgazmom.